

Julotta

Predikan i Osby kyrka, 25 december 2004

Julevangeliet, Luk 2:1-20

Vid den tiden utfärdade kejsar Augustus en förordning om att hela världen skulle skattskrivras. **2** Det var den första skattskrivningen, och den hölls när Quirinius var ståthållare i Syrien. **3** Alla gick då för att skattskrivna sig, var och en till sin stad. **4** Och Josef, som genom sin härkomst hörde till Davids hus, begav sig från Nasaret i Galileen upp till Judeen, till Davids stad Betlehem, **5** för att skattskrivna sig tillsammans med Maria, sin trolovade, som väntade sitt barn.

6 Medan de befann sig där var tiden inne för henne att föda, **7** och hon födde sin son, den förstfödde. Hon lindade honom och lade honom i en krubba, eftersom det inte fanns plats för dem inne i härbärgets.

8 I samma trakt låg några herdar ute och vaktade sin hjord om natten. **9** Då stod Herrens ängel framför dem och Herrens härlighet lyste omkring dem, och de greps av stor förfäran. **10** Men ängeln sade till dem: "Var inte rädda. Jag bär bud till er om en stor glädje, en glädje för hela folket. **11** I dag har en frälsare fötts åt er i Davids stad, han är Messias, Herren. **12** Och detta är tecknet för er: ni skall finna ett nyfött barn som är lindat och ligger i en krubba."

13 Och plötsligt var där tillsammans med ängeln en stor himmelsk här som prisade Gud:

14 "Ära i höjden åt Gud och på jorden fred åt dem han har utvalt."

15 När änglarna hade farit ifrån dem upp till himlen sade herdarna till varandra: "Låt oss gå in till Betlehem och se det som har hänt och som Herren har låtit oss veta." **16** De skyndade i väg och fann Maria och Josef och det nyfödda barnet som låg i krubban. **17** När de hade sett det berättade de vad som hade sagts till dem om detta barn. **18** Alla som hörde det häpnade över vad herdarna sade. **19** Maria tog allt detta till sitt hjärta och begrundade det. **20** Och herdarna vände tillbaka och prisade och lovade Gud för vad de hade fått höra och se: allt var så som det hade sagts dem.

Julevangeliet är kanske den mest välkända berättelsen i bibeln. De allra flesta svenskar har hört den. Den är väl förknippad med julen och är kanske därför för många en riktigt hemtrevlig berättelse. Men tycker man

att det är en sådan mysig historia så har man inte riktigt tänkt efter vad där står. När världens frälsare föddes så var det allt annat än mysigt och hemtrevligt. Han föddes rakt in i en hård och brutal verklighet. Han föräldrar fick inte ens plats i ett riktigt hus när det var dags för honom att födas. Trots det akuta behov de hade av tak över huvudet så blev det nej. Ingen ville släppa in dem eller ge dem plats. "Prova någon annanstans, inte här!"

Om du hade varit värdshusvärd och stått där med den höggravid unga kvinnan och hennes desperata man framför dig, ja då hade du naturligtvis släppt in dem, det tvivlar jag inte på. Även om det fanns de bredvid som kunnat betala bättre för en plats.

Men frågan kan ändå ställas, finns det människor idag som inte får plats i härbärgat? Som inte får plats bland våra vänner, i vårt hem eller i vårt land? Hur är det när människor från andra länder söker skydd hos oss? Släpper vi in dem eller slår vi igen dörren framför dem, ber dem prova i nästa land?

Sverige har drastiskt förändrat sin flyktingpolitik de senaste 10 åren. Från att ha varit det ett av det mest generösa landet i Europa, har vi blivit ett av de hårdaste. Och resultatet ser vi i form av apatiska flyktingbarn, en ökad mängd människor som hellre lever gömda än avvisas tillbaka till den situation som de flydde ifrån.

Som kyrka kommer vi ofta i kontakt med människor som vill in i härbärgat men inte får.

Så hur är Sverige som värdshusvärd? Hade vi släppt in Josef och Maria? Jag är rädd att svaret förmodligen hade varit nej.

Ett viktigt tema vid jul är ju annars att ta emot och släppa in. Josef och Maria blev inte insläppta i värdshuset, men Gud blev ändå mottagen. Hade inte Maria sagt ja och släppt in Jesus i sitt moderliv så hade han inte blivit född. Hon fick möjlighet att säga nej, hon blev inte tvingad in i sitt uppdrag att vara Guds moder. Maria tog emot Jesus i sitt liv och kunde därför föda honom till världen.

Men varför valde Gud att bli människa, att börja som ett barn och genomgå hela den mänskliga utvecklingen till vuxenstadiet. Redan i bibelns tredje kapitel så utlovas detta som sker i Betlehem. Löftet kommer direkt efter syndafallet. Vi människor gick ju vilse nästan med en gång. Vi förlorade något av vår mänskliga identitet i fallet, vi glömde vad det är att vara människa.

Nu hade ju Gud kunnat föra oss rätt igen genom att tala till oss på andra sätt, genom profeter till exempel som skrev ned det som Gud sade. Och detta har han ju gjort också, gamla testamentet är full av arga profeter.

Men vi vet ju också att det bästa sättet att lära någon något är ju inte att komma med en föreläsning utan att i handling visa vad man menar. Det är inte det vi säger som har betydelse utan det vi gör.

Hade Gud nöjt sig med att kommunicera till oss *von oben*, så hade vi i längden inte orkat lyssna. GT:s profeter kan vara väldigt påfrestande ibland. Hade Gud gång på gång påtalat för oss att "nu gjorde du fel igen, det är ju inte så du ska leva" hade vi nog tänkt medan vi knutit näven i fickan, att det är ju lätt för honom att säga. För oss som är bundna av jordelivets villkor är det inte lika enkelt.

Men nu är Guds pedagogik bättre än så. Hans avsikt var från allra första början att bli människa. Och vad vill han då lära oss med sin födsel?

Det första han vill berätta för oss är hur stort det är att vara människa! Ingen kan säga något annat: Gud har ju själv varit detta! Det är viktigt att framhålla i en tid när man vill reducera människan till att vara ett intelligent djur. Men att vara människa är att likna Gud, varken mer eller mindre, vi är ju skapade till hans avbild.

Det andra är att han kommer till oss som ett värnlöst barn. Tänk på herdarna som fick se den underbara himmelska uppenbarelse med änglarna som sjöng och med Herrens härlighet som strålade omkring dem. Vilken fantastisk upplevelse! Ändå så var inte Gud där. Gud var istället i en enkel krubba i ett smutsigt stall, han befann sig inte ens i en människoboning.

När herdarna kom fram så måste kontrasten varit slående. Jesusbarnet såg inte ut som våra julkort, med en strålande gloria omkring sig. Han såg ut som vilket nyfött barn som helst.

Men herdarna blev inte besvikna, tvärtom de prisade och lovade Gud, inte för änglauppenbarelse utan för barnet i krubban. De hade inga fördomar om att Gud naturligtvis borde födas under bättre omständigheter. Kanske var det just därför som det var herdarna som först fick veta vad som hänt.

Och här har vi något att lära. I det till synes oansenliga, vardagliga, just där kan Gud vara som allra mest närvarande.

Men det viktigaste skälet till att han blev människa är att vi ska kunna göra oss en bild av honom. De flesta av våra gudsbilder säger mer om oss själva än om honom. Gud kan vi inte se eller förstå. Vi har inga ögon att se honom med, inga organ som vi kan uppfatta Gud med. Och hade vi kunnat se Gud, så hade vi inte överlevt. När vi uttalar oss om Gud, så är det som när en blindfödd uttalar sig om ljuset.

Men ett nyfött barn kan vi se. Ett barn kan vi ta emot, lyfta upp i våra armar och gunga i vår famn. Det vi inte kan se och begripa har vi i ett värnlöst barn. Gud har framträtt för oss, han har visat sig för oss på ett sätt som alla kan se och förstå. Genom att bli som ett barn har han underlättat för oss att ta emot honom. Vem kan avvisa ett nyfött barns utsträckta armar?

Kristus kom till oss som ett barn, men kommer egentligen till i varje barn. "Den som i mitt namn tar emot ett sådant barn tar emot mig" säger

han. Det gäller flyktingbarnen men även andra. Det gäller alla värnlösa och hjälplösa människor.

Låt oss bara inte stänga dörren, nästa gång som någon vill in i värmen. Det kan ju vara Kristus som vi stänger dörren för.

Du är välkommen med frågor och respons till min predikan på tobias.backstrom@svenskakyrkan.se

Vill du gå in på vår hemsida så är adressen: www.svenskakyrkan.se/osby

Tobias Bäckström, präst i Osby.